

НОВІ ДЛЯ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ВИДИ ВОДНИХ ГРИБІВ З СЕРЕДНЬОЇ ТЕЧІЇ РІКИ СІВЕРСЬКИЙ ДОНЕЦЬ

Мішук С. С.

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, біологічний факультет,
кафедра мікології та фітоімунології, пл. Свободи 4, м. Харків, 61007, Україна
e-mail: svetlana_michuk@mail.ru

Водні гриби є дуже гетерогенною екологічною групою, яка поєднує представників кількох царств живої природи. Найчисельнішою складовою водних грибів є представники відділу Peronosporomycota Dick (= Oomycota Winter emend. Dick) з царства Stramenopiles Patterson emend. Adl et al. Водні пероноспоромікотові зареєстровані майже у всіх типах водойм. Переважно вони є сапротрофами, але значна частка видів здатна паразитувати на собі подібних, а також на водоростях і вищих водних рослинах, рибах, нематодах, ракоподібних та ін. Цим грибам належить істотна роль у мінералізації субстратів різного походження і, відповідно, у підтримці колообігу речовин у водоймах. Деякі види водних грибів можуть використовуватися як індикатори при визначенні якості води. У порівнянні з іншими екологічними групами грибів, водні залишаються дослідженими недостатньо. Тому подальше вивчення їх різноманіття та екологічних особливостей є важливим науковим завданням.

У ході дослідження пероноспоромікотових грибів середньої течії р. Сіверський Донець протягом 2008 – 2011 рр. нами було відібрано та проаналізовано 1262 проби води і ґрунту. Результативними виявилися 657 проб, з яких було виділено 747 зразків водних грибів, що були віднесені до 47 видів. Серед них зареєстровано п'ять видів, які раніше не були відомі для території України. Нижче наведено їх перелік із зазначенням місць виявлення.

***Achlya diffusa* J.V. Harv. ex T.W. Johnson** – околиці м. Чугуїв (Харківська обл.), НПП «Гомільшанські ліси» (Харківська обл.), НПП «Святі гори» (Донецька обл.).

***Achlya intricata* Beneke** – околиці с. Есхар (Харківська область), околиці м. Станично-Луганське (Луганська обл.).

***Aphanomyces volgensis* Domashova** – НПП «Гомільшанські ліси» (Харківська обл.).

***Pythium aquatile* Höhnk** на ділянці річки від с. Есхар до м. Чугуїв (в межах Харківської обл.).

***Olpidiopsis incrassata* Cornu** – район м. Чугуїв (Харківська область), НПП «Гомільшанські ліси», НПП «Святі гори», околиці м. Станично-Луганське (Луганська область).

Чисельність вищезгаданих видів коливалася від 1 до 21 знахідок. Найбільшою кількістю зразків представлений вид *Achlya diffusa* (21 зразок) та *Olpidiopsis incrassata* (12 зразків). Вони є типовими для досліджуваної водойми, але досі не були зареєстровані в Україні, що може свідчити про недостатню вивченість водних пероноспоромікотових грибів р. Сіверський Донець у середній течії. Чисельність *Achlya intricata* та *Aphanomyces volgensis* є значно нижчою (4 та 3 зразки, відповідно). *Pythium aquatile* Höhnk представлений одиначною знахідкою. Останні три види, вірогідно, є рідкісними.

Загальний розподіл чисельностей видів у дослідженій водоймі відповідає геометричній моделі. Індекс різноманітності Шеннона (ln) становить 3,1. Враховуючи ці показники, а також низьку кількість результативних проб, можна зробити висновки про несприятливість умов навколишнього середовища для розвитку водних грибів в даному регіоні. Але враховуючи наявність нових флористичних знахідок, подальше вивчення різноманіття водних грибів у цій водоймі залишається актуальним.

Роботу виконано під керівництвом О.Ю. Акулова (к.б.н., доцента кафедри мікології та фітоімунології ХНУ ім. В. Н. Каразіна), а також О.П. Неділько (ст. лаборанта кафедри мікології та фітоімунології ХНУ ім. В. Н. Каразіна).